

Analiza financijskih izvještaja poduzeća Erdutski vinogradi d.o.o.

Marijanović, Hrvoje

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of agriculture / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Poljoprivredni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:151:820135>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-19**

Sveučilište Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku

**Fakultet
agrobiotehničkih
znanosti Osijek**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Agrobiotechnical
Sciences Osijek - Repository of the Faculty of
Agrobiotechnical Sciences Osijek](#)

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJ

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA
POLJOPRIVREDNI FAKULTET U OSIJEKU

Hrvoje Marijanović,
Preddiplomski sveučilišni studij Poljoprivreda,
Smjer Agroekonomika

**Analiza financijskih izvještaja poduzeća
Erdutski vinogradi d.o.o.**

Završni rad

Osijek, 2017.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET U OSIJEKU

Hrvoje Marijanović,
Preddiplomski sveučilišni studij Poljoprivreda,
Smjer Agroekonomika

**Analiza financijskih izvještaja poduzeća
Erdutski vinogradi d.o.o.**

Završni rad

Povjerenstvo za ocjenu završnog rada:

1. Izv.prof.dr.sc. Ljubica Ranogajec, mentor
2. Izv.prof.dr.sc. Jadranka Deže, član
3. Izv.prof.dr.sc. Ana Crnčan, član

Osijek, 2017.

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Poljoprivredni fakultet u Osijeku

Završni rad

Preddiplomski sveučilišni studij Poljoprivrede, smjer Agroekonomika
Hrvoje Marijanović

Analiza financijskih izvještaja poduzeća Erdutski vinogradi d.o.o.

Sažetak: Tvrtka Erdutski vinogradi d.o.o. primarno se bavi proizvodnjom grožđa i vina te ostalim sekundarnim poslovima. Utemeljena je 1999. godine. Kvalitetom svojih sorti vina osvojili su višebrojnih zlatnih medalja u Hrvatskoj i svijetu.

Na temelju financijskih izvještaja poduzeća napravljena je analiza financijskih izvještaja za tvrtku Erdutski vinogradi d.o.o., u kojoj su sadržani bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanim tokovima, promjeni glavnice i bilješke uz te financijske izvještaje. Upotrebom horizontalne i vertikalne analize bilance i računa dobiti i gubitka vidljivo je povećanje prihoda za 7.42 % u 2015.godini s obzirom na 2014.godinu, ali zatim i povećanje rashoda za 29.37 %. Poduzeće je na kraju 2015.god ostvarilo negativan financijski rezultat, a analizom financijskih pokazatelja uspješnosti govori da ima negativno poslovanje, koeficijent likvidnost je ispod optimalne granice, tvrtka se sve više zadužuje, posluje neekonomično i neprofitabilno.

Ključne riječi: analiza financijskih izvještaja, financijski pokazatelji uspješnosti, poslovanje

31 stranica, 13 tablica, 1 grafikon i 4 slike, 10 literaturnih navoda

Završni rad je pohranjen: u Knjižnici Poljoprivrednog fakulteta u Osijeku i u digitalnom repozitoriju završnih i diplomskih radova Poljoprivrednog fakulteta u Osijeku

BASIC DOCUMENTATION CARD

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Faculty of Agriculture in Osijek

BSc Thesis

Undergraduate university study Agriculture, course Agro economics

Analysis of financial statements enterprise Erdutski vinogradi Ltd

Summary: Company Erdutski vinogradi Ltd primarily deals with the production of grapes and wine, and other secondary Affairs. Founded in 1999. of the year. The quality of its wines have won multiple gold medals in Croatia and the world.

On the basis of the financial statements of the company analysis has been made of the financial statements for the company Erdutski vinogradi Ltd in which are contained the balance sheet, the profit and loss account, a report on the cash flows, changing the principal and notes to those financial statements. The use of horizontal and vertical analysis of the balance sheet and the profit and loss account is visible increase revenue for 7.42% in 2015 year with respect to the year 2014, but then and an increase in expenditures for 29.37%. The company is at the end of 2015 as achieved a negative financial result, and an analysis of financial indicators suggests that there's a negative business, liquidity coefficient is below the optimum boundaries, the company is increasingly debited, uneconomical to operate, and unprofitable.

Key words: Analysis of financial statements, financial performance indicators, business operations

31 pages, 13 tables, 4 figures, 10 references

Final work is archived in Library of Faculty of Agriculture in Osijek and in digital repository of Faculty of Agriculture in Osijek

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. IZVORI PODATAKA I METODE RADA.....	2
3. TEMELJNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI	3
3.1 Bilanca.....	4
3.2 Račun dobiti i gubitka	5
3.3 Izvještaj o novčanim tokovima	6
3.4 Izvještaj o promjeni glavnice (kapitala)	7
3.5 Bilješke uz financijske izvještaje	7
4. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA	8
4.1 Horizontalna analiza.....	12
4.2 Vertikalna analiza.....	13
4.3 Financijski pokazatelji uspješnosti poslovanja	15
4.4 SWOT analiza	20
6. ZAKLJUČAK	22
7. LITERATURA	23

1. UVOD

U suvremenim uvjetima proizvodnje, poslovanja i djelovanja tržišta, računovodstvo postaje sve značajnije te nije moguće zamisliti upravljanje poslovanjem i razvojem poduzeća bez kvalitetnih računovodstvenih informacija. Računovodstveni izvještaji predstavljaju glavne izvore informacija o posjedovnoj strani i uspješnosti svakog poduzeća. U tome svemu važnu ulogu imaju financijski izvještaji kao poslovni dokumenti kojima poduzeće daje informacije o rezultatima svojih transakcija osobama i organizacijama izvan poduzeća i korisnicima unutar poduzeća. Oni moraju pružiti istinit i objektivan prikaz financijskog položaja i uspješnosti poslovanja poduzeća.

U poslovnom svijetu planiranje je od velike važnosti. Ono predstavlja važnu fazu procesa upravljanja gdje se donose odluke o ciljevima, programima, planovima, strategijama i planiranja realizacije provođenja postignutog cilja kako bi poduzeće bilo što uspješnije te produktivnije. Kako bi upravitelj mogao planirati daljnje poslovanje mora imati na raspolaganju bitne informacije koje pruža analiza financijskih izvještaja.

Analiza financijskih izvještaja je važan alat koji poduzetnik koristi pri donošenju odluka vezanih za poslovanje poduzeća. Postoje različite vrste analize, a prethodi procesu upravljanja. Zajednička im je primjena različitih analitičkih sredstava i tehnika pomoću kojih se podaci iz financijskih izvještaja pretvaraju u upotrebljive informacije relevantne za upravljanje. Temeljni instrumenti i postupci koji se koriste u analizi financijskih izvještaja su: komparativni financijski izvještaji, strukturni financijski izvještaji i analiza pomoću pokazatelja.

Cilj ovoga rada je analizirati financijske rezultate te utvrditi uspješnost proizvodnje i poslovanja poduzeća Erdutski vinogradi d.o.o. u razdoblju od 2012. do 2016. god.

2. IZVORI PODATAKA I METODE RADA

U izradi samog rada korištena je znanstvena i stručna literatura iz područja računovodstva gdje su korištene informacije iz bilance, računa dobiti i gubitka, izvještaja o novčanim tokovima i promjeni glavnice, a podatci su dobiveni sa službene internetske stranice Fina.hr. Provedena je analiza financijskih izvještaja poduzeća Erdutski vinogradi d.o.o. Korištena je i literatura iz znanstvenih članaka, udžbenika i web stranica.

Pri izradi rada korištene su metode analize i sinteze te horizontalna i vertikalna analiza financijskih pokazatelja, komparacija po godinama i SWOT analiza poduzeća.

3. TEMELJNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI

Zakonom o računovodstvu (NN 120/16) svaki poduzetnik u Republici Hrvatskoj je dužan voditi poslovne knjige i sastavljati temeljne financijske izvještaje prema glavnim načelima knjigovodstva, tako da se jasno vidi poslovanje poduzeća i njegovo cjelokupno stanje imovine i obveza. Poduzeća sastavljaju financijske izvještaje kako bi dali informacije o rezultatima svojih transakcija osobama i organizacijama izvan poduzeća i korisnicima unutar poduzeća. Dečman (2012.) navodi da za siguran rast i uspješan razvitak poduzeća neophodno je razumijevanje poslovanja i postizanje zadovoljavajućih poslovnih rezultata, a nezaobilazni izvor informacija o financijskom položaju, uspješnosti poslovanja i novčanim tokovima su financijski izvještaji. (Dečman, 2012.)

Osnovni financijski izvještaji prema Zakonu o računovodstvu su :

1. bilanca,
2. račun dobiti i gubitka,
3. izvještaj o novčanom toku,
4. izvještaj o promjenama kapitala (vlasničke glavnice),
5. bilješke uz financijske izvještaje. (Ranogajec, 2009.)

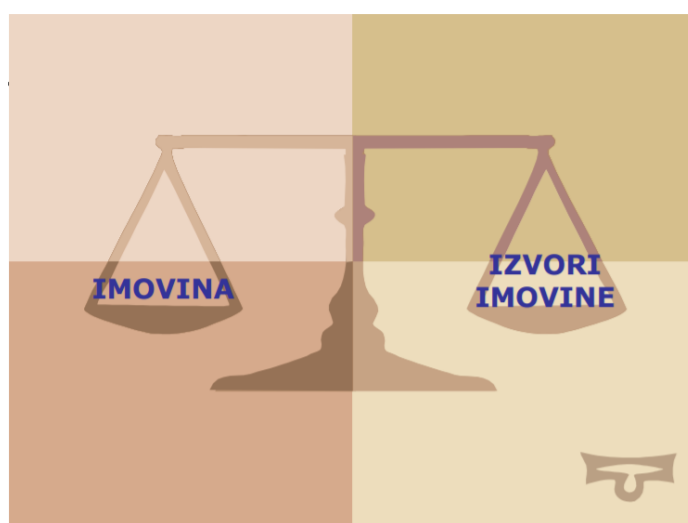
Svaki financijski izvještaj je sličan jedan drugome, detaljno govore o financijskom položaju, financijskom učinku, promjeni financijskog položaja te promjeni kapitala nekog poduzeća. Prema tome se može zaključiti da su oni međusobno povezani te da na temelju njih poduzetnik jasno može vidjeti u kakvom je realnom stanju njegovo poduzeće te što bih mogao učiniti kako bi se poboljšalo njegovo poslovanje.

Bilanca je temeljni financijski izvještaj koji daje glavne informacije o imovini, obvezama i kapitalu poduzetnika na određeni dan. Račun dobiti i gubitka je dinamički izvještaj koji daje informacije o prihodima i rashodima za određeno poslovno razdoblje, a izvještaj o novčanom toku je također dinamički izvještaj koji daje informaciju o primljenom i danom novcu poslovnog subjekta u određenom razdoblju te je on ključan za male poduzetnike. Bilješke uz financijske izvještaje služe kao dopunska razrada i tumačenje podataka sadržanih u financijskim izvještajima. (<http://profitiraj.hr/sto-nam-prikazuju-osnovni-financijski-izvjestaji/>, 2010.)

3.1 Bilanca

Bilanca je temeljni financijski izvještaj koji pokazuje financijski položaj poduzeća, odnosno sistematiziran pregled stanja imovine (aktiva), obveza (pasiva) i kapitala (pasiva) na određeni dan te služi kao podloga za ocjenu sigurnosti poslovanja. (Ranogajec, 2009.)

Bilanca se uvijek temelji na načelu bilančne ravnoteže pa su tako aktiva i pasiva uvijek u ravnoteži. Bilanca na temelju aktive i pasive utvrđuje imovinsko stanje, tj. financijski položaj poduzeća. (Ranogajec, 2009.)

Slika 1. Bilančna ravnoteža

Izvor: Žager, 1999.

Bilanca dolazi od latinske riječi „bi lanx“ što znači vaga sa 2 zdjelice, a Slika 1. jasno pokazuje bilančnu ravnotežu gdje je s jedne strane imovina te sa druge strane izvori te imovine.

Tablica 1. Struktura bilance

AKTIVA	PASIVA
IMOVINA	OBVEZE
1. Kratkotrajna imovina	1. Kratkoročne obveze
2. Dugotrajna imovina	2. Dugoročne obveze
	KAPITAL

Izvor: Autor

U tablici 1. prikazani su osnovni elementi bilance gdje imovina spada pod aktivu, a obveze i kapital pod pasivu što govori da za kvalitetno i uspješno poslovanje je nužno poznavati osnovne oblike imovine kao i osnovne izvore te imovine. Imovina čini ekonomske resurse na temelju kojih poduzeće je u mogućnosti ostvariti buduće ekonomske koristi.

Imovina se može pojaviti u obliku stvari, prava ili novca, stoga se dijeli na :

1. Kratkotrajna imovina (tekuća ili obrtna imovina)
2. Dugotrajna imovina (stalna ili fiksna imovina) (Žager, 1999.)

Kratkotrajna imovina se pretvara u novčani oblik u razdoblju kraćem od jedne godine. Kapital investiran u tu vrstu imovine neprekidno mijenja svoj oblik te svoju vrijednost prenosi na poluproizvod ili na novi gotovi proizvod. Dugotrajna imovina je dio imovine koja ostaje duže od godinu dana nepromijenjena i troši se tek nakon više obračunskih razdoblja te nije namijenjena prodaji. (Žager, 1999.)

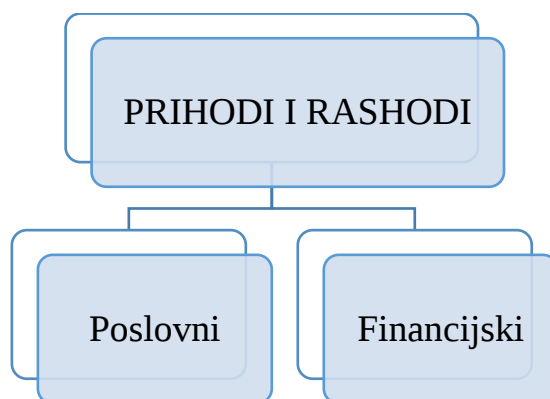
Poduzeće koje posjeduje određenu imovinu mora znati iz kojih izvora je pristigla ta imovina, a ti izvori se dijele na vlastite izvore (kapital ili glavnica) i tuđe izvore (obveze). Obveze imaju svoj rok pa ih dijelimo na kratkoročne i dugoročne. Kratkoročne obveze su one obveze koje je potrebno podmiriti u roku koji je kraći od jedne godine ili u jednom proizvodnom ciklusu, dok se dugoročne obveze mogu podmiriti u roku dužem od godine dana ili jednom proizvodnom ciklusu. Razlika ukupne imovine koju poduzetnik posjeduje i svih obveza čini vlasničku glavicu (kapital), a to je upravo ono što ostaje poduzetniku nakon podmirenja svih obveza. U praksi susrećemo početnu bilancu koja se sastavlja prilikom osnivanja poduzeća, zaključnu bilancu koja se sastavlja 31.prosinca, pokusnu bilancu za provjeru ispravnosti provedenih knjiženja, konsolidiranu bilancu za prikazivanje sustava složenih poduzeća kao jednu cjelinu, zbrojnu bilancu za zbrajanje istovrsne stavke iz bilanci koje ulaze u krug složenog sustava, diobenu radi razdvajanja poduzeća na 2 ili više zasebnih poduzeća, fuzijsku radi spajanja 2 ili više poduzeća u jedno, sanacijsku bilancu radi sanacije poduzeća te likvidacijsku bilancu kada nastupi stečaj. (Žager, 1999.)

3.2 Račun dobiti i gubitka

Račun dobiti i gubitka je financijski izvještaj kojim se na temelju podataka glavne knjige prikazuju računi prihoda i rashoda te utvrđuje financijski učinak poslovanja za određeno obračunsko razdoblje. (Ranogajec, 2009.)

Dok bilanca prikazuje financijski položaj poduzeća, račun dobiti i gubitka prikazuje aktivnosti poduzeća u određenom razdoblju. RDG ili bilanca uspjeha sadržava :

1. specifikaciju svih prihoda (povećanje imovine)
2. prikaz svih rashoda (smanjenje imovine)
3. utvrđivanje razlike (između prihoda i rashoda)

Slika 2. Podjela prihoda i rashoda

Izvor: Autor

Prihodi i rashodi vezani su uz proces realizacije, vrijednost prihoda čini prodajna vrijednost, a vrijednost rashoda troškovi koji su nastali tijekom stjecanja te imovine. Financijski rezultat poduzeća dobije se kao razlika prihoda i rashoda što znači ako su u poslovanju prihodi veći od rashoda tada to znači dobit (pozitivan financijski rezultat) ili ako su rashodi veći od prihoda, odnosno kada je više uloženo nego što je dobiveno od tog uloga tada nastupa gubitak (negativan financijski rezultat). (Žager, 1999.)

3.3 Izvještaj o novčanim tokovima

Izvještaj o novčanim tokovima je izvještaj o promjenama financijskog položaja koji služi za praćenje priljeva i odljeva novca, normalno podmirivanje dospjelih obveza i izbjegavanje kriza. Ključan je za male poduzetnike. Bez ovoga izvještaja poduzetnici nebi znali odakle im stiže novac niti za koje svrhe se on troši. Izvještaj o novčanom toku pruža podatke o primicima i izdacima novca kao i njihovoj razlici pa zbog tog su osnovni elementi tog izvještaja primici i izdaci novca. (<http://profitiraj.hr/sto-nam-prikazuju-osnovni-financijski-izvjestaji/>, 2010.)

U poslovanju priljevi imovine znače povećanje obveza i smanjenje kapitala dok odljevi imovine znače smanjenje obveza, ali i smanjenje kapitala. Novčani tijek, odnosno primici i izdaci novca prikazuju se iz:

1. poslovne aktivnosti,
2. investicijske aktivnosti,
3. financijske aktivnosti. (Ranogajec, 2009.)

3.4 Izvještaj o promjeni glavnice (kapitala)

Ovaj izvještaj prikazuje povećanje ili smanjenje kapitala za razdoblje između dvije bilance. Sadrži promjene koje proizlaze iz transakcija s dioničarima (otkup dionica, isplate dividendi) i promjene koje proizlaze iz aktivnosti društva (dobit, gubitak). (Ranogajec, 2009.)

3.5 Bilješke uz financijske izvještaje

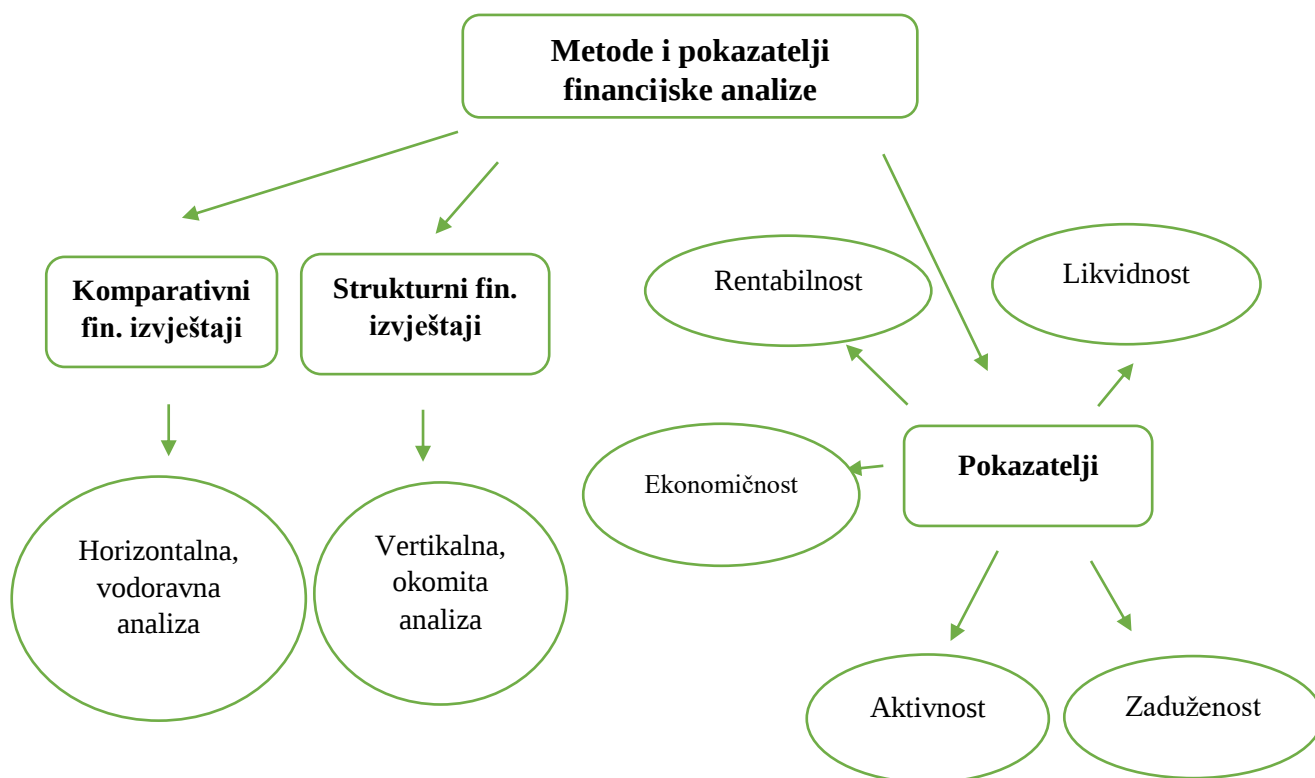
Dopunsko razrađuju i tumače podatke sadržane iz prethodna četiri financijska izvještaja. Objašnjavaju metode amortizacije, procjene, vođenja zaliha i obračuna troškova materijala te pojašnjavaju računovodstvene postupke i metode korištene pri utvrđivanju pojedinih stavaka u izvještajima. (<http://profitiraj.hr/sto-nam-prikazuju-osnovni-financijski-izvjestaji/>, 2010.)

Sadrže mjerila likvidnosti, solventnosti, zaduženosti i uspješnosti. Najbitnije od svega je da te bilješke trebaju sadržavati sve informacije koje se ne vide točno iz ostalih financijskih izvještaja, a bitne su za njihovo razumijevanje i kvalitetu poslovanja. (Žager, 1999.)

4. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Upravljanje poduzećem predstavlja preduvjet za opstanak na tržištu, rast i razvoj poduzeća. Analiza poslovanja poduzeća „proizvodi“ informacije koje su potrebne za upravljanje. Analiza financijskih izvještaja bavi se vrijednosnim tj. novčanim podacima i informacijama pa se zbog toga zove i financijskom analizom. Ona prethodi procesu planiranja koji čini sastavni dio upravljanja.

Glavni zadatak analize financijskih izvještaja je u tome da prepozna pozitivne osobine poduzeća kako bi se one mogle iskoristiti u svrhu poduzeća, ali isto tako da prepozna i slabosti poduzeća koje bi mogle stvarati probleme te način kako ih ispraviti. Tako analiza financijskih izvještaja prikuplja sve podatke i informacije za potrebe upravljanja, stoga su ti podaci i informacije temelj za daljnje razmatranje i prosuđivanje te na kraju donošenje odluka u vezi poslovanja poduzeća. (Žager, 1999.)

Slika 3. Podjela metoda i pokazatelja financijske analize

Izvor: Autor

Erdutski vinogradi d.o.o. je tvrtka koja se bavi proizvodnjom vina vrhunske kvalitete. Vinogradi su smješteni na istočnim padinama daljske planine uz rijeku Dunav. Kapacitet podruma Erdutskih vinograda je 6.000.000 l, a sagrađen je 1985. godine.

U nadzemnom dijelu podruma su smještene inox cisterne od 5 i 10 vagona koje služe kao lagerske cisterne i cisterne za fermentaciju, a u podzemnom dijelu podruma se nalaze drvene-hrastove bačve, svaka zapremnine 10.000 l. Naime, zanimljivost tih vinograda je da posjeduju najveću bačvu na svijetu u upotrebi, zapremnine 75.000 litara.

Tablica 2. Bilanca poduzeća Erdutski vinogradi d.o.o. 2012. – 2015. god (tis. kn)

	2012.	2013.	2014.	2015.
IMOVINA				
Dugotrajna imovina	122.828.406	109.545.087	108.014.276	105.256.571
Nematerijalna imovina	3.394.523	2.630.790	2.432.914	2.235.037
Materijalna imovina	119.375.383	106.521.032	105.183.059	102.958.267
Dugotrajna financijska imovina	58.500	58.500	58.500	58.500
Potraživanja	0	334.765	339.803	4.767
Odgodena porezna imovina	0	0	0	0
Kratkotrajna imovina	36.098.826	33.684.873	44.945.050	44.451.714
Zalihe	10.035.276	25.431.380	36.001.047	36.737.067
Potraživanja	25.480.767	7.540.713	8.489.167	6.950.464
Kratkotrajna financijska imovina	92.956	102.446	187.386	145.002
Novac u banci i blagajni	489.827	610.334	267.450	619.181
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	42.833.539	835.742	993.599	753.063
Izvanbilančni zapisi	40.859.453	66.580.704	120.945.770	132.507.947
UKUPNO AKTIVA	201.760.771	144.065.702	153.952.925	150.461.348
GLAVNICA I OBVEZE				
Kapital i rezerve	44.262.635	58.401.990	59.125.509	52.946.748
Temeljni kapital	30.575.000	30.575.000	30.575.000	30.575.000
Kapitalne rezerve	0	26.167.003	30.575.000	30.575.000
Revalorizacijske rezerve	21.912.914	13.074.123	13.476.660	13.334.442
Zadržana dobit ili preneseni gubitak	-14.376.616	608.110	170.662	491.645
Dobit ili gubitak poslovne godine	6.151.337	-12.022.246	150.321	-6.207.205
Rezerviranja	0	877.300	70.000	0
Dugoročne obveze	10.660.621	53.073.827	72.417.938	69.569.654
Kratkoročne obveze	146.837.515	31.712.585	22.317.925	27.849.708
Izvanbilančni zapisi	40.859.453	66.580.704	120.945.770	132.507.947
UKUPNO PASIVA	201.760.771	144.065.702	153.952.925	150.461.348

Izvor: <http://www.fina.hr/>

Iz tablice 2. jasno se vidi bilanca cjelokupnog poduzeća. Dugotrajna imovina se iz godine u godinu postupno smanjuje dok kratkotrajna imovina varira po godinama.

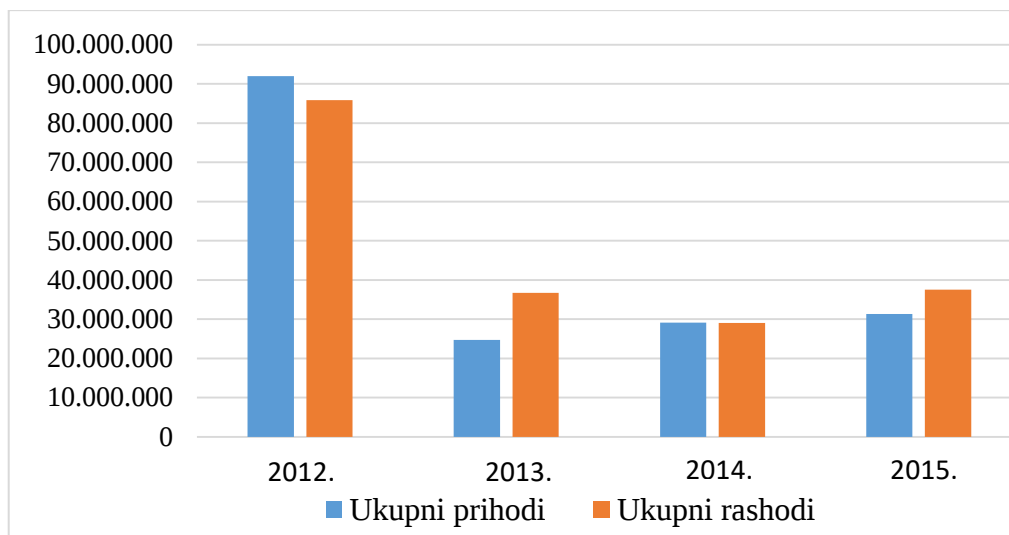
U pasivi je zanimljivo što u 2012. godini kapital i rezerve su drastično manje od ukupnih obveza, a već u 2013. godini se ta razlika uvelike smanjila, no bez obzira u 2015. godini kapital zajedno sa rezervama se smanjuju, a obveze se povećavaju.

Tablica 3. Račun dobiti i gubitka poduzeća Erdutski vinogradi 2012.-2015. godine (tis.kn)

Elementi	2012.	2013.	2014.	2015.
Poslovni prihodi	46.824.132	24.242.509	29.140.906	30.934.151
Poslovni rashodi	58.081.379	28.394.743	24.259.413	33.141.491
Financijski prihodi	650.840	17.898	25.154	239.159
Financijski rashodi	13.928.451	1.871.550	25.154	239.159
Izvanredni - ostali prihodi	43.365.126	480.749	4.746	163.672
Izvanredni - ostali rashodi	13.865,34	6.456.109	0	0
Ukupni prihodi	92.026.504	24.741.156	29.170.806	31.336.982
Ukupni rashodi	85.875.167	36.763.402	29.020.485	37.544.187
Dobit/ gubitak prije oporezivanja	6.151.337	-12.022.246	150.321	-6.207.205
Porez na dobit	0	0	0	0
Dobit/gubitak tekuće godine	6.151.337	-12.022.246	150.321	-6.207.205

Izvor: <http://www.fina.hr/>

Tablica 3. govori kako poduzeće svake godine različito posluje. Godine 2012. se nalazi u pozitivnom dobitku, no već u 2013. god poduzeće ulazi u veliki minus, a 2014. god se nalazi u minimalnom pozitivnom financijskom rezultatu te u 2015. godini opet ostvaruje gubitak.

Grafikon 1. Odnos prihoda i rashoda

Izvor: Autor

Grafikon 1. prikazuje odnos prihoda i rashoda u poduzeću Erdutski vinogradi d.o.o. Gledajući tablicu lako se uočava kako su prihodi i rashodi najveći u 2012.godini, u 2013. godini drastično se smanjuju, ali rashodi su ipak veći od prihoda pa je stoga veći gubitak. Godine 2014. su podjednaki prihodi i rashodi, no već u 2015. godini postupno se rashodi povećavaju pa zbog toga izazivaju gubitak.

4.1. Horizontalna analiza

Horizontalna analiza je dobra početna točka u analizi FI. Koriste se podaci za dvije ili više godina koje se stavljaju u odnos. Prikazuje jasan prikaz kretanja i trendova. U izračunu horizontalne analize prvo se računa razlika između tekuće i prethodne godine, potom izračun te razlike u postocima. (Žager, 1999.)

Tablica 4. Horizontalna analiza bilance (tis.kn)

Elementi	2014.	2015.	Iznos	Indeks
Dugotrajna imovina	108.014.276	105.256.571	-2.757.705	- 2.55
Kratkotrajna imovina	44.945.050	44.451.714	-493.336	- 1.09
Ukupni kapital	59.125.509	52.946.748	-6.178.761	- 10.45
Dugoročne obveze	72.417.938	69.569.654	-2.848.284	- 3.93
Kratkoročne obveze	22.317.925	27.849.708	5.531.783	24.78
Ukupna aktiva/pasiva	153.952.925	150.461.348	-3.491.577	- 2.27

Izvor: Autor

Tablica 4. prikazuje horizontalnu analizu za poduzeće Erdutski vinogradi d.o.o. Iz nje se mogu vidjeti promjene u iznosima imovine, kapitala, obveza te na kraju i ukupne aktivne i pasive. Dugotrajna i kratkotrajna imovina se smanjila u 2015. godini u odnosu na prethodnu, ukupni kapital se smanjio čak za 10.45%. Dugoročne obveze su se smanjile za 3.93%, a kratkoročne obveze su se povećale za 24.78%, pa u konačnici dolazi do smanjenja aktive za 2.27%.

Tablica 5. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka (tis.kn)

	2014.	2015.	Iznos	Indeks
Ukupni prihodi	29.170.806	31.336.982	2.166.176	7.42
Ukupni rashodi	29.020.485	37.544.187	8.523.702	29.37
Dobit/gubitak prije poreza	150.321	- 6.207.205	- 6.357.526	- 4229.29
Dobit/gubitak tekuće godine	150.321	- 6.207.205	- 6.357.526	- 4229.29

Izvor: Autor

Tablica 5. prikazuje horizontalnu analizu računa dobiti i gubitka poduzeća Erdutski vinogradi d.o.o., gdje možemo vidjeti promjene tendencije prihoda, rashoda i dobiti/gubitka. Ukupni prihodi su se povećali za 7.42% u 2015.godini, ali isto tako i rashodi za 29.37 %. Dobit u 2014. godini je bio 150.321 kn, a već iduće godine imaju gubitak od 6.207.205 kn.

4.2.

Vertikalna analiza

Vertikalna analiza je obični oblik izvješća koji prikazuje:

1. pojedine stavke u novčanom obliku za određeno razdoblje (statička analiza),
2. udio (postotak) pojedine stavke u ukupnom iznosu kojem pripada (strukturna analiza),
3. promjene udjela ukazuju na promjenu fin. strukture poduzeća.
4. postotke koji olakšavaju usporedbu uspješnosti s poduzećima različite veličine

Kod bilance se aktivna i pasiva izjednačavaju sa 100 te se izračunavaju udjeli pojedinih elemenata aktive i pasive, a kod računa dobiti i gubitka se ukupni prihodi ili neto prodaja izjednačavaju sa 100 i provodi se usporedba bilančnih pozicija kroz dva ili više obračunskih razdoblja. (Žager, 1999.)

Tablica 6. Vertikalna analiza bilance (tis.kn)

	2014.	2015.	Struktura udjela	
			2014.	2015.
Dugotrajna imovina	108.014.276	105.256.571	70,16	69,96
Kratkotrajna imovina	44.945.050	44.451.714	29,19	29,54
Ukupna aktiva	153.952.925	150.461.348	100,00	100,00
Kapital	59.125.509	52.946.748	38,40	35,19
Dugoročne obveze	72.417.938	69.569.654	47,04	46,24
Kratkoročne obveze	22.317.925	27.849.708	14,50	18,51
Ukupna pasiva	153.952.925	150.461.348	100,00	100,00

Izvor: Autor

Tablica 6. prikazuje vertikalnu analizu bilance poduzeća Erdutski vinogradi d.o.o. u kojoj se vidi da dugotrajna imovina u aktivni uvelike prevladava i u 2014. godini i 2015. godini, a u pasivi glavni dio zauzimaju dugoročne obveze u 2014. godini, dok se u 2015. godini smanjuju isto kao i kapital, a kratkoročne obveze se povećavaju.

Tablica 7. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka (tis.kn)

	2014.	2015.	Struktura udjela	
			2014.	2015.
Ukupni prihodi	29.170.806	31.336.982	100,00	100,00
Prihodi od prodaje	22.761.217	29.264.178	78,03	93,39
Ukupni rashodi	29.020.485	37.544.187	99,48	119,80
Dobit/gubitak prije poreza	150.321	- 6.207.205	0,52	- 19,81
Dobit/gubitak tekuće godine	150.321	- 6.207.205	0,52	- 19, 81

Izvor: Autor

Tablica 7. prikazuje vertikalnu analizu računa dobiti i gubitka poduzeća Erdutski vinogradi d.o.o. u kojoj se vidi da su ukupni prihodi i rashodi u 2014. godini skoro izjednačeni, a u 2015. godini rashodi su veći od prihoda iako dolazi do povećanja ukupnih prihoda. Isto tako u 2015. godini dolazi do povećanja prihoda od prodaje.

Dobit 2014. godine se povećala za 0,52 %, ali zato u 2015. godini dolazi do naglog pada od 19,81 % te izaziva gubitak poduzeća.

4.3 Financijski pokazatelji uspješnosti poslovanja

Financijski pokazatelji su indikatori odnosa između određenih veličina prikazujući na taj način uspješnost poslovanja poduzeća, a svrha računanja financijskih pokazatelja je u tome da stvara informacijske podloge koje su potrebne za donošenje određenih odluka za buduće poslovanje. Najveći dio podataka koji se koristi za izračunavanje pokazatelja nalazi se u financijskim izvještajima. Prema Ranogajec (2009) financijski pokazatelji dijele se na :

1. Pokazatelji likvidnosti
2. Pokazatelji zaduženosti
3. Pokazatelji ekonomičnosti
4. Pokazatelji rentabilnosti
5. Pokazatelji aktivnosti

I. Pokazatelji likvidnosti

Likvidnost je svojstvo imovine ili njezinih pojedinih dijelova da se mogu pretvoriti u gotovinu dostatnu za pokriće preuzetih obveza. Kako bi se održala željena likvidnost neophodno je planiranje novčanih tokova. Zima (2011.) navodi da je likvidnost poduzetnika njegova sposobnost njegove nenovčane imovine da se u relativno kratkom roku i bez gubitaka pretvori u gotov novac.

$$\text{Koeficijent tekuće likvidnosti} = \frac{\text{kratkotrajna imovina}}{\text{kratkoročne obveze}}$$

$$\text{Koeficijent trenutne likvidnost} = \frac{\text{novac}}{\text{kratkoročne obveze}}$$

$$\text{Koeficijent financijske stabilnosti} = \frac{\text{dugotrajna imovina}}{\text{kapital} + \text{dugoročne obveze}}$$

Tablica 8. Pokazatelji likvidnosti

Pokazatelji likvidnost	2014.	2015.
Koeficijent. trenutne likvidnosti	0,01	0,02
Koeficijent. tekuće likvidnosti	2,01	1,60
Koeficijent financijske stabilnosti	1,49	1,51

Izvor: Autor

U tablici se nalaze pokazatelji likvidnosti i njihovi koeficijenti. Jasno pokazuje kako je koeficijent trenutne likvidnosti veći u 2015. godini za samo 0.01 % te iznosi 0.02% i predstavlja nestabilnu trenutnu likvidnost poduzeća. Koeficijent tekuće likvidnosti je omjer kratkotrajne imovine i kratkoročnih obveza gdje je najpovoljniji kada je 2:1. Ako je u poduzeću ovaj pokazatelj veći od 1 tada ono ima dovoljno sredstava na računu kako bi podmirilo sve dospjele obveze u kratkom roku.

Kada je omjer manji od 1, uzimaju se u obzir novac i kratkoročna potraživanja za procjenu stanja trenutne likvidnosti. U tablici se vidi kako je taj koeficijent u 2014. godini 2,01, a 2015. 1,60 što nam govori da ovo poduzeće ima dovoljno sredstava na računima kako bi podmirilo kratkoročne obveze. Koeficijent financijske stabilnosti u obje godine je veći od 1 što je pokazatelj da je dugotrajna imovina financirana iz kratkoročnih obveza. 2015. godine se taj koeficijent još povećava, a to znači smanjenje radnog kapitala.

II. Zaduženost

Zaduženost održava značenje i veličinu dugova i uobičajeno se promatra putem vertikalne strukture kapitala, kao odnos vlastitog i tuđeg kapitala ili kao udjel tuđeg kapitala u ukupnom kapitalu. Tradicionalno se granično zaduženim smatra ono poduzeće kod kojeg je odnos vlastitog i tuđeg kapitala 50:50, ali u suvremenim uvjetima poslovanja tolerira se zaduženost poduzeća u omjeru 30:70. (Ranogajec, 2009.)

$$\text{Koeficijent zaduženosti} = \frac{\text{ukupne obveze}}{\text{ukupna imovina}}$$

$$\text{Koeficijent vlastitog financiranja} = \frac{\text{glavnica}}{\text{ukupna imovina}}$$

$$\text{Koeficijent financiranja} = \frac{\text{ukupne obveze}}{\text{glavnica}}$$

Tablica 9. Pokazatelji zaduženosti

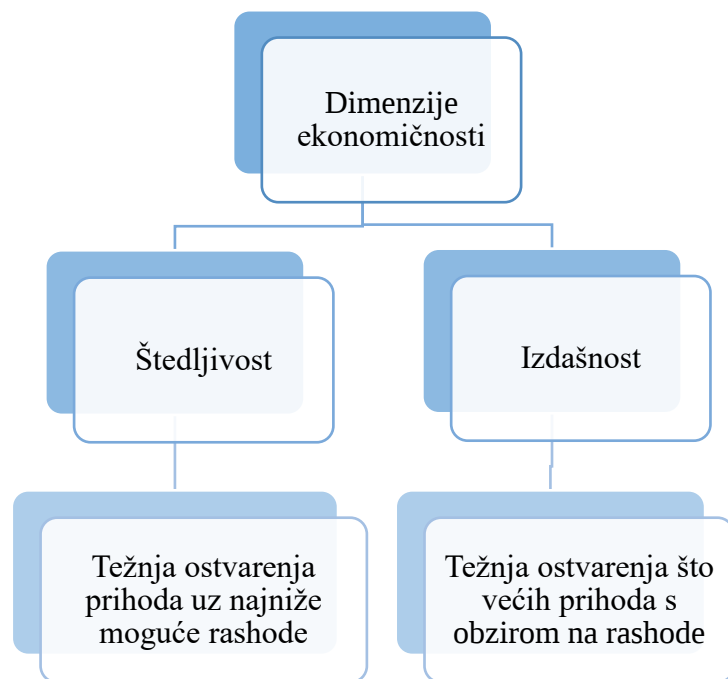
Pokazatelji zaduženosti	2014.	2015.
Koeficijent zaduženosti	0,61	0,65
Koeficijent. vlastitog financiranja	0,20	0,20
Koeficijent financiranja	3,10	3,19

Izvor: autor

Koeficijent zaduženosti govori do koje mjere poduzeće se zadužuje u obliku financiranja, odnosno koji je postotak imovine nabavljen zaduživanjem. U pravilu vrijednost koeficijent zaduženosti bi trebala biti manja od 50%. 2014. godine koeficijent zaduženosti je 0.61, a 2015. godine se povećao za 4%. Koeficijent vlastitog financiranja govori koliko se financira iz vlastitih sredstava, a pozitivno bi bilo kada bi postotak bio veći od 50%. Iz tablice 9 je vidljivo da je taj iznos u vrijednosti od samo 20% kao i u 2015. godini. Što se tiče obveza i glavnice, njihova gornja granica je najčešće 2:1, no odnos nije povoljan te u 2015. godini se povećavaju obveze u odnosu na glavicu .

III. Ekonomičnost

Izračunava se na temelju računa dobiti i gubitka. Mjeri se odnos prihoda i rashoda i prikazuju koliko prihoda se ostvari po jedinici rashoda što znači ako su prihodi veći od rashoda poduzeće je ekonomičnije, ako su prihodi i rashodi jednaki tada je poduzeće na granici ekonomičnosti, isto tako ako su rashodi veći od prihoda tada nastupa neekonomičnost poduzeća. (Ranogajec, 2009.)

Slika 4. Dimenzije ekonomičnosti

Izvor: Autor

$$\text{Ekonomičnost poslovanja} = \frac{\text{ukupni prihodi}}{\text{ukupni rashodi}}$$

$$\text{Ekonomičnost poslovne aktivnosti} = \frac{\text{prihodi od prodaje}}{\text{rashodi od prodaje}}$$

Tablica 10. Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti	2014.	2015.
Ekonomičnost poslovanja	1,01	0.83
Ekonomičnost poslovne aktivnosti	0.94	0.89

Izvor: Autor

Ekonomičnost poslovanja poduzeća Erdutski vinogradi d.o.o za 2014. godinu iznosila je 1,01 što znači da je poslovanje bilo malo iznad granice ekonomičnosti, ali se zato u 2015. godini smanjila na 0,83 pa možemo reći da je poduzeće poslovalo neekonomično, odnosno da je ostvaren negativan financijski rezultat. Ekonomičnost poslovne aktivnosti u 2014. godini iznosi 0.94, a 2015. godini se snizila na 0.89.

IV. Rentabilnost (profitabilnost)

Rentabilnost iskazuje uspješnost poslovanja. Ako se radi o razlici vrijednosti prihoda i rashoda uspjeh se izražava bilančnim dobitkom ili gubitkom.

Ako je riječ o razlici vrijednosti troškova i učinaka, uspjeh se izražava kalkulativnim dobitkom, a kada je posrijedi razlika vrijednosti primitaka i izadataka, uspjeh se izražava neto novčanim tokom.

Ako se stavi u odnos kvatificirani izraz uspjeha poduzeća prema uloženom kapitalu dobiva se pokazatelj rentabilnosti što znači da ti pokazatelji govore o tome koliki je povrat u odnosu na uloženo. (Žager, 1999.)

$$\text{Bruto profitna marža} = \frac{\text{bruto dobit}}{\text{ukupni prihod}}$$

$$\text{Neto profitna marža} = \frac{\text{neto dobit}}{\text{ukupni prihod}}$$

Pokazatelji rentabilnosti	2014.	2015.
Bruto profitna marža	5,15	- 0,20
Neto profitna marža	5,12	- 0,20

Tablica 11. Pokazatelji rentabilnosti

Izvor: Autor

U tablici je prikazana bruto i neto profitna marža. Bruto profitna marža u 2014. godini je iznosila pozitivnih 5,15, dok je neto 5,12, a iduće godine pada na niskih – 0,20 i tako postiže negativan financijski rezultat.

V. Aktivnost

Pokazatelji aktivnosti govore o brzini crikulacije imovine u poslovnom procesu, računaju se na temelju odnosa prometa i prosječnog stanja.

Ako je akumulirana amortizacija visoka u odnosu na iskazanu dugotrajnu imovinu ona može tada biti indikator zastrjelosti i potrebe unapređenja. (Ranogajec, 2009.)

Najčešće korišteni omjeri su :

1. Koeficijent obrta ukupne imovine
2. Koeficijent obrta dugotrajne imovine
3. Koeficijent obrta kratkotrajne imovine
4. Koeficijent obrta zaliha I
5. Koeficijent obrta zaliha II

$$\text{Koeficijent obrtaja ukupne imovine} = \frac{\text{ukupni prihod}}{\text{ukupna imovina}}$$

$$\text{Koeficijent obrtaja zaliha} = \frac{\text{rashodi prodaje robe}}{\text{prihodi stanja zaliha}}$$

$$\text{Koeficijent obrtaja potraživanja} = \frac{\text{prihod od prodaje}}{\text{prosječno stanje potraživanja}}$$

$$\text{Trajanje naplate potraživanja} = \frac{\text{broj radnih dana u godini}}{\text{koeficijent obrtaja potraživanja}}$$

Tablica. 12 Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti	2014.	2015.
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	0,19	0,21

Izvor: Autor

Koeficijent obrta ukupne imovine govori koliko puta se ukupna imovina poduzeća obrne u jednoj godini, tj. koliko poduzeće dobro iskorištava imovinu za ostvarivanje prihoda. Na primjeru analiziranog poduzeća, u 2014. godini ovaj koeficijent iznosi 0,19, a u 2015. godini se lagano povećava te iznosi 0,21.

4.4 SWOT analiza

SWOT analiza odnosno analiza okruženja govori o karakteristikama unutarnjeg i vanjskog okruženja radi prepoznavanja strateških čimbenika koji će odrediti budućnost poduzeća. SWOT analiza predstavljena je 1969. godine od strane istraživača s Harvarda koji su ugradili pretpostavku „menadžeri mogu planirati usklađivanje resursa poduzeća s njegovim okruženjem“. SWOT analiza se sastoji od 4 glavna dijela: snage, slabosti, mogućnosti i prijetnje.

Tablica 13. SWOT analiza poduzeća Erdutski vinogradi d.o.o.

SNAGE - domaće tržište vina - jedinstvene, autohtone sorte vina - ponuda i prodaja vina putem seoskog turizma - prodaja putem interneta - tradicija i iskustvo proizvodnje grožđa i vina - visokokvalitetni proizvodi - dobri okolišni uvjeti za proizvodnju	SLABOSTI - puno malih proizvođača vina - uporaba zastarjele tehnologije - slabo educiranje proizvođača - visoka cijena proizvoda na tržištu - otežana primjena modernih tehnologija - manjak promocije
PRILIKE - modernizacija kapaciteta vinarije - smanjenje troškova - smanjenje cijene vina - povećanje zapošljavanja - širenje tržišta na cijelu EU - veći broj ideja - vinska omoćnica EU - porast potražnje za određenim vinima - nove sorte i tehnologije	PRIJETNJE - stvaranje zaliha vina zbog povećane proizvodnje i nemogućnosti prodaje - uvoz jeftinijih vina - konkurencija na području EU - kriza i pad potražnje za vinima - klimatske promjene

Izvor: Autor

Utvrđenom SWOT analizom u tablici 11. vidi se kako poduzeće posjeduje dugogodišnju tradiciju i iskustvo u svom poslovanju. Kvalitetni proizvodi, velika količina proizvedenog vina dominiraju prodajom, a većom količinom vina dovodi do mogućnosti smanjenja cijena. Širenjem poslovanja uspjelo bi zaposliti nove radnike, povećati proizvodnju vina pa tako i povećati prodaju.

Stvaranje zaliha vina zbog povećane proizvodnje i nemogućnosti prodaje je s jedne strane prijetnja jer je u zalihama vezan novac koji se u toj situaciji ne oslobađa za daljnu reprodukciju. S druge strane, vino stajanjem dobiva na kvaliteti te se dugoročno može postići bolja cijena na tržištu. Različitim programima, seminarima i sastancima povećalo bi se znanje zaposlenika. Ovisno o financijskom stanju firme moguće je zastarjelu tehnologiju zamijeniti s novom prodajom stare, a poduzeće bi se moglo promovirati putem letaka, reklama, web stranicama itd.

6. ZAKLJUČAK

Erdutski vinogradi d.o.o. započelo je svoju proizvodnju 1999. godine na krajnjem istoku Hrvatske na istočnim padinama Daljske planine uz rijeku Dunav koja oplavljuje Erdut i čini ga poluotokom. Erdutski vinogradi se prostiru na 460 ha od čega je 350 ha zasađeno u razdoblju od 2003. do 2010. godine. Poduzeće se bavi ponajviše proizvodnjom grožđa i vina, ali obavlja i mnogo drugih djelatnosti kao što je uzgoj voća, oraha, usjeva i stoke, peradi i ostalih životinja te proizvodnja hrane i pića.

Za svako poduzeće financijski izvještaji pokazuju kakvo je realno stanje poduzeća i što treba napraviti kako bi se poboljšalo poslovanje. Tako i za ovo poduzeće bilanca govori o financijskom položaju poduzeća, račun dobiti i gubitka pokazuju financijski učinak poslovanja za određeno razdoblje, izvještaj o novčanim tokovima o promjeni financijskog položaja, izvještaj o promjeni kapitala govori o povećanju ili smanjenju kapitala za razdoblje između dvije godine te bilješke uz financijska izvješća su dodatne informacije koje se ne vide jasno u prijašnjim financijskim izvještajima.

Horizontalnom i vertikalnom analizom bilance i računa dobiti i gubitka utvrđeno je kako je 2014. godina bila uspješnija u usporedbi sa 2015. godinom. Cjelokupni kapital se smanjio, kao i aktiva, povećanje prihoda je bilo minimalno, a rashoda nešto veće, pa je tako 2014. godina imala pozitivan financijski rezultat, a već 2015. godine poduzeće je ostvarilo gubitak od 6 milijuna kuna. Razlozi variranja financijskog rezultata su brojni, a kao glavni smatraju se slijedeći: visok PDV, visoke cijene inputa, vremenske prilike uvjetovane ekstremnim uvjetima i smanjena potražnja.

Likvidnost poduzeća Erdutski vinogradi d.o.o. ja ispod granice, zaduženost se 2014. god. povećala, a ekonomičnost je bila malo iznad granice ekonomičnosti, dok je poduzeće u 2015. god. poslovalo neekonomično i neprofitabilno. Najlošija je bila 2013. god. dok je 2015. god malo bolja u odnosu na 2013. god.

7. LITERATURA

1. Žager K., Žager L. (1999.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia d.o.o. Zagreb
2. Ranogajec, Lj. (2009.): Računovodstvo u poljoprivredi, Poljoprivredni fakultet u Osijeku, Osijek
3. Dečman N. (2012.): Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj, Ekonomski pregled vol. 63., No. 7-8., , str. 446-467.
4. Blaženović I., Ranogajec Lj.(2016.): Forenzičko računovodstvo u poljoprivredi, Agroecconomia Craoatica, vol. 6., No. 1., , str. 38-46.
5. Proklin M., Zima J. (2011.): Utjecaj likvidnosti i solventnosti na poslovanje poduzetnika, Ekonomski vjesnik vol. 24., No 1., , str. 72-89.

Web stranice:

1. Šarlija (2009.): Financijska analiza
https://www.mathos.unios.hr/analizapp/Files/Financijska_analiza.doc.pdf (2.5.2017)
2. Službena stranica Fine, RGFI – javna objava: <http://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/pSubjektTrazi.do> (18.4.2017.)
3. Jozić I. (2010.): Računovodstvo i financije <http://profitiraj.hr/sto-nam-prikazuju-osnovni-financijski-izvjestaji/> (22.4.2017)
4. Službena stranica Erdutski vinogradi d.o.o <http://www.erdutski-vinogradi.hr/index.php/2016-11-04-08-29-10/turizam-i-ugostiteljstvo> (5.5.2017)
5. Hrček Ž. (2015.): Računovodstvo skripta
<http://documents.tips/documents/racunovodstvo-skripta-559490a01b94c.html>